

מה אהבתי

הקורן לעידוד לימוד שניים מקרא ואחד תרגום לזכר מ"ה קדושי מירון

מתרגמים את ברכת כהנים? ואלה שמו"ת

לילה נשגב ויחיד בשנה כזוהר הרקיע

נקראים לברך את ישראל כתרומתו

קריאת קודש לראשי הקהילות מתחילים משמו"ת

כך נזכה לקבל את התורה מחדש

פתח דבר

חרה"ח רבי מאיר נחמן אלחנן שליט"א ראש כולל 'קדושי מירון'

לפני הר סיני זכינו לדרגת הנבואה כמו שכתוב: "פנים בפנים דיבר השם עמכם". "מתן תורה", הוא לשון הווה, וכן בברכת התורה אנו מברכים "נותן התורה", ולא נתן, בעבר, משום שבכל יום השם יתברך נותן את התורה למי שרוצה לקבלה על מנת לקיימה.

ורק על ידי לימוד ועמל התורה זוכים לברכה "והתהלכת בתוככם", שהבורא יתברך מתהלך בתוכנו, ע"י עמל התורה. וכידוע דרשו חז"ל על הפסוק "אדם לעמל יולד" כי הוא רומז על עמל התורה, ואמרו דורשי רשומות כי "לעמל" הם ראשי התיבות של "ללמוד על מנת ללמד", משום שעל ידי לימוד של עמל, זוכים ללמוד על מנת ללמד.

בעל ההילולא רבי ישראל בעל שם טוב זיע"א שנלב"ע בחג השבועות, דורש על הפסוק "לא יהיה בך אל זר" - אל תהפוך את האלוקות שבך לאל זר. ומחדש הבעש"ט, כי יש להתחזק לדעת ולהאמין ערך לימוד התורה וכשולמד תורה (ואף כשקורא בתורה, כגון בעת קריאת "שניים מקרא") שהיא שמותיו של השם יתברך, קורא הוא כביכול את "חי החיים" עצמו וממשיך מאורו עליו. וכשם שכשקורא לחבירו לא יכול לקרוא לו במחשבה בלבד אלא צריך לקרוא בשמו, כך, כשקורא האדם כביכול לבורא יתברך, צריך הוא לקרוא לו בדיבור דייקא, אלו דיבורי התורה (ועל ידי זה, זכה הוא לאריכות ימים).

לאחר שסיימנו בפרשה הקודמת למנות את בני ישראל, מצטווים אנו עתה, בפרשת נשא, למנות את בני שבט לוי. המניין של בני ישראל הסמוך לחג השבועות הוא כדי להמשיך על שישים ריבוא נשמות ישראל את שישים ריבוא אותיות התורה שכנגד נפשותיהם, ובכך, כשבכל שנה מחדש ממשיך האדם על עצמו את אור התורה, הרי הוא מבטל את רצון המלאכים שביקשו להותיר את התורה בשמים "אשר תנה הודך על השמים".

עבודתו של חג השבועות והארת הקדושה המתחדשת בו, נמשכת בכל שנה ושנה מחדש, והיא חלק עיקרי בהתקרבות ישראל לאבינו שבשמים. לא בכדי היו צדיקים הראשונים שמחים מאוד בחג השבועות, יען בו נכנע הסטרא אחרא לגמרי לכוח התורה, וניתן להשיג יותר בקלות את ההתקרבות לאור נפלא זה המאיר עלינו בחג, מהכתר העליון, כפי שחידש הבעש"ט.

אולם, כיצד נקבל את התורה בכל יום מחדש? אין זאת אלא בדרך של השתתפות בשמחתו של הקב"ה ובשמחה הנובעת מקיום המצוות עצמן, כאשר ע"י השמחה בזכייה עצומה זו שניתנה לנו בסיני, זוכה האדם לקבל את התורה בכל יום בהתחדשות.

חג השבועות נקרא "זמן מתן תורתנו", כי תחילה ירדה עלינו יראה גדולה ונראה על ידי קולות וברקים ואחר כך גילה הקב"ה את אהבתו הגדולה כלפינו עד שבעמדנו

כל המשלים פרשיותיו עם הציבור, מאריכין לו ימיו ושנותיו

היא משום 'ישא', ואפילו יחיד אינו מתרגם כי כן נהגו רבותינו, וכן משמע מרבי עקיבא אייגר בברכות (דף ח:).

האם הכהן משלים לשמו"ת?

שאלו את הגר"ש דבליצקי שליט"א לגבי "כהן שמברך ברכת כהנים, האם מהני להשלים לשמו"ת, ואם תמצו לומר שלא מהני, מה הדין אם כבר נשא כפיו פעם אחת ביום זה, ושוב ביקשו לו במנין אחר שישא כפיו שוב, האם מהני להשלים לשמו"ת". והשיב שלא ישלים לו לשמו"ת, גם אם זו נשיאת כפיים נוספת.

בחלק מנוסחי תרגום אונקלוס קיים תרגום לפסוקים אלה, וכך גם בתרגום יונתן. אך מצאנו שחלקו הראשונים אם יש או אין תרגום לפסוקים אלה.

להלכה, האם יש לומר את התרגום על ברכת כהנים בקריאת שמו"ת? יש סוברים כי את שלושת הפסוקים של ברכת הכהנים אמנם לא מתרגמים בציבור, בעדות שבהן נהוג לקרוא גם את התרגום, אבל לשיטת אלה, יחיד יכול לקרוא את תרגומם.

אך בספר 'העיתים' (סי' קס"ט) כתב, כי "ברכת כהנים אפשר למתרגמה, אלא גזירה"

ואלה שמות

הלכות, טעמים ומנהגים בקריאת שניים מקרא ואחד תרגום

האם מתרגמים את פסוקי ברכת כהנים?

שלושת פסוקי ברכת כהנים הם מהמקראות שעליהם נכתב במשנה במגילה: "נקראין ולא מתרגמין". (וברש"י שם בד"ה משום ישא - שלא יאמרו הקב"ה נושא להן פנים וגו').

בהרבה נוסחים עתיקים שלושת הפסוקים אינם מתורגמים כלל באונקלוס. ואולם,

מתחילים משמורת

עצות והיגיים על מצוות קריאת
"שניים מקרא ואחד תרגום"

צילום: שוקי חרד

סדר קבלת התורה

ערב חג השבועות. הכל עסוקים בהכנות לקריאת חג מתן תורה, היום הגדול בו נבחרנו לעם. ישראל קדושים מחבבים את המצוות, ומשתדלים להדר בקניית תפנוקים ומעדנים כדי לקיים 'חציו לכם' בהידור, אך גם מנצלים את הזמן ללימוד הלכות החג ומנהגיו, כדי לקיים 'חציו להשם' בכל עניינו.

למרות שבפועל חג השבועות לכאורה שונה הוא משאר מועדי ישראל, ואין מצוה מיוחדת שמסמלת אותו כמו מצה שופר או אתרוג, אולם באמת הכל יודעים ומבינים שעם כל הכבוד למאכלי חלב שזהו כמובן מנהג ותיקין חשוב, אבל ברור לגמרי כי המצוה המיוחדת והעיקרית של החג, הסמל והמאפיין המרכזי של יום מתן תורתנו, הוא כמובן ריבוי ותוספת בלימוד התורה.

מטעם זה גם תיקנו קדמונינו ויסדו לימוד 'תיקון ליל שבועות', מנהג שנשמר בקפדנות

בשמך דורות בכל תפוצות ישראל. 'משמר ליל שישי' שהוא ממש 'סדר הכנה' לקריאת קבלת התורה, והכל כדי להכשיר את הלב, להכינו ולצחצחו, לקריאת המעמד הגדול, לקריאת השפע המיוחד שמתעורר ויורד מידי שנה, בבוקרו של יום, בשעת קריאת התורה.

...

ארבעים ותשעה יום התכוננו למסע הזה. יצאנו לדרך במוצאי חג ראשון של פסח, עם עינים נוצצות מחכים אף משתוקקים להגיע ליעד - לקבל תורה על הר סיני, כהבטחת ה' למשה רבנו: "בְּהוֹצִיאָךְ אֶת הָעָם מִמִּצְרָיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה" (שמות ג, יב).

אך היום קצר. קצר מדי.

עוד בטרם מספיקים לטעום את מתיקותו, והוא נעלם. רק עוצמים את העיניים למנוחה קצרה אחרי לילה של 'משמר', ואנחנו כבר באסרו חג, עומדים מאחוריו. מעברו השני.

אבל התשובה היא כאמור למעלה, וכפי שכבר הסבירו

בעלי הדרש והמוסר, שחג מתן תורה אינו רק יום אחד, אלא כל ימות השנה ממשיך יום חגה ושמחתה של תורתנו הקדושה. שכן משעה שזכינו להתקרב אל הר ה' ולקבל את התורה, הרי שכל יום יום בו אנחנו זוכים ועוסקים בתורה, זהו מעין 'חול המועד' של חג השבועות. והדברים ידועים.

בשנה זו, כשמוצאי חג השבועות חל בשבת קודש, נדמה שצריך להיות ברור לכולנו, שה'סדר הראשון' מיד אחרי חג מתן תורה, אמור להיות 'סדר לימוד פרשת נשא' - שנים מקרא. 'סדר קבלת התורה'.

אם בכל שבוע, זמן קריאת שמו"ת נתון לבחירה והעדפות, כל אחד לפי מצבו ויכולתו, כל בית-אב לפי מנהגו (אם בבוקר יום

השישי, או בסמוך יותר לקריאת שבת, אם בליל שבת או בשבת בבוקר), הרי שהשבוע ביום שישי אנחנו מוגבלים מלקרוא, עקב חג השבועות (שכידוע לכתחילה לא קוראים ביו"ט), והזמן היחיד לקרוא שמו"ת הוא בשבת עצמה.

ולכן, כל אדם שרוצה באמת לקבל תורה, כל ישיבה שמכבדת את עצמה, וחפצה להכשיר את לב בחוריה להיות כלי ראוי לקבלת התורה, כל קהילה ששואפת ויודעת לרומם את התורה ולשים אותה במוקד ובמרכז הפעילות במשך כל ימות השנה, טוב תעשה אם תצא השבוע בהודעה גדולה ובפרסומי ניסא, על קיומו של סדר לימוד מיוחד, בליל שבת או בשבת בבוקר (כל חוג

לפי מנהגו), 'סדר קבלת התורה' כפשוטו. שעת לימוד בה ישתתפו כלל הציבור, ללימוד יחד את הפרשה (הגדולה בתורה!) 'שנים מקרא', ולטעום בצוותא, אבות וגם בנים, את מתיקות דובשה (אמור מעתה: 'פרסומי נשא').

ראוי שתצא השבוע כל קהילה תורנית בהודעה וקריאה, על שעת לימוד מיוחדת, בשבת קודש, בה יתאספו כולם יחד, אבות וגם בנים, ללימוד בצוותא את הפרשה שניים מקרא

...

אכן, כפי שהזכרנו למעלה,

הכל יודעים את מספר פסוקיה של פרשת נשא (קע"ז), וזוכרים כי היא הגדולה ביותר בתורה (אגב, גם בזהר הקדוש ובמדרשים יש אריכות גדולה בפרשה זו), כולם גם מכירים את הוורט הנקשר בכך (שישי מייחסים אותו להחידושי הרי"ם מגור), שכיון שפרשה זו חלה תמיד סמוך לחג השבועות, הרי שישי בזה כעין אות וסימן על רצוננו ושמחתנו בתורה, להראות שקיבלנו את אותה באהבה, ואנו שמחים בכל מילה וכל אות בה.

הנה כי כן, שומא עלינו להתאמץ ולהתחזק - במיוחד בפרשה זו - בקריאת הפרשה שנים מקרא, להראות את גודל שמחתנו וחביבותנו בתורה. ו'לחתום' על המילים 'נעשה ונשמע' שאמרו אבותינו, שאמרו נשמותינו, בשעה שעמדנו לרגלי הר סיני.

||| תּוֹרַתְךָ שֶׁשִׁשְׁיָי | התשובות לחידות המתפרסמות בגליון זה

- 1 ברכת כהנים. "באהבה" - בא (=2) ה (=5) בה (=7) 2 יששכר היה סמוך על שלחן זבולון, לפיכך יש בו שינוי בניקוד תוארו - 'נשיא', שהאות נ - בשו"א (שהיא ניקוד לסמיכות) - 'נשיא' יִשְׁשַׁכֵּר (ז, יח), ובשאר השבטים נאמר: 'נשיא' בקמ"ץ (ע"פ, אור החמה בשם נהר שלום) 3 מ'בין ש'ני הכרובים ר"ת משה (שם, בשם ר' ינון חורי זיע"א) 4 ע"פ רש"י (ה, י), וכתב בספר בכור יעקב (הו"ד באור החמה), רמז יפה לזה בפסוק: "אם הַשְּׂמֹאל - וְאִמְנֵה, וְאִם הַיְמִין - וְאִשְׁמְאֵלָה" (בראשית יג, ט). דהיינו מי שיתן מעשר (שי"ן שמאלית), וְאִמְנֵה - ה' וברך אותו שיהיה עשיר (בש"ן ימנית), וְאִם הַיְמִין - שהוא אינו נתן צדקות כי רוצה להעשיר, אז וְאִשְׁמְאֵלָה - שהשדה תתן לו רק 'מעשר' ממה שהיא רגילה לתת. וכיון שמרוויח פחות ומקבל רק את המעשרות, דבר זה כמובן יהיה לו לסימן ואות, שצריך לעשות תשובה. 5 רש"י ז, יח-יט 6 למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה, לומר לך שכל הרואה סוטה בקלוקלה יזיר עצמו מן היין (סוטה ב). בסוטה נאמר (ה, יח) - "וּפְרַע אֶת רֹאשׁ הָאִשָּׁה", ובנזיר כתיב (ו, ב) "גִּדְל פְּרַע שְׁעַר רֹאשׁוֹ". 7 סך כל הקרבנות שהקריבו יחד הנשיאים הם: רנ"ב (אותיות: בְּרָן) (נהר שלום), בנוסף: ואם נשנה את ניקוד המילה (במקום בְּקָר' תקראהו בְּקָר'), יעלה בידך כל הקרבנות שהקריבו יחד אנשי המעלה. ועם ישראל כידוע נמשלו לכוכבים. 8 אור החיים ז, יט. 9 ג, כז.

מדוע עמד זוג נעליים קרוע במרכז הוויטרניה?

חיים למוציאיהם

זווית אמונית בפרשת השבוע
מגדולי הדורות זיע"א ויבלחמ"א

לביתו של ראש הישיבה הגאון רבי איטר זלמן ואמר: "רבי - באתי ללמוד תורה!"

"מה קרה?" - שאלו ראש הישיבה, והבחור סיפר כיצד על פי בקשת אמו צעד רגלית בחזרה לישיבה.

כששמע זאת רבי איטר זלמן התרגש מאד מהמסירות נפש של האם שעשתה הכל כדי שבנה ילמד תורה, ועוד יותר התרגש מהמסירות נפש של הבחור, עד שאמר לבחור: "אני רוצה לקנות ממך את הנעלים הללו שבהם מסרת את נפשך ללמוד תורה!" - ואלו הם הנעלים הללו...

...

המשיך רבי מלכיאל ואמר: "האם הנכם יודעים מי היה אותו בחור? ובכן, היה זה מרן הגרא"מ ש"ך בבחורות, שבמשך השנים בעמלו ובמסירות נפשו, עלה ונתעלה להיות גדול הדור, וראש ישיבת פוניבז' המעטירה." (בנועם שיח)

של רבי אהרן זצ"ל, ובהיותו שם ראה להפתעתו דבר מוזר: בתוך הארון המיועד לכלי הכסף היקרים, שוכנים אחר כבוד זוג נעלים ישנות!!!

שאל הגרא"ל שטיינמן את הרב מלכיאל: "מה פשר הנעלים הללו בארון כלי הכסף המיועד לפאר את הבית?"

סיפר לו רבי מלכיאל: בשנות מלחמת העולם הראשונה סבו הגאון רבי איטר זלמן מלצר זצ"ל סגר את ישיבתו שבקלוצק מהסיבה שאין ביכולתו לקחת אחריות בעת מלחמה על בחורי הישיבה, ולכן שכל אחד ייסע חזרה לביתו. אחד הבחורים ששב לביתו שאלה אותו אמו: "מפני מה חזרת הביתה?" הבחור ענה ואמר: "ראש הישיבה שלח את הבחורים לביתם מפאת סכנות המלחמה!" האם החלה לזעוק: "וכי כאן אתה בטוח יותר מאשר בישיבה?! להיפך שם הנך יותר בטוח, הרי תורה מגנא ומצללא! אני רוצה שמיד תשוב לישיבה ללמוד!"

הבחור אמר: "אמא, אבל אין לי כסף לחזור לישיבה?"

אמרה לו האם: "אם כן, תלך ברגל!"

ואכן הבחור שמע בקול אמו ויצא ללכת רגלי אל הישיבה. הדרך ארכה כמה ימים. הוא צעד ביום ובלילה, מרחק של מאות קילומטרים מביתו. כשהגיע לשערי הישיבה, שם פעמי

הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע היה מפרש את המשנה "כל הנהנה מדברי תורה נוטל חייו מן העולם" - מי שנהנה מהתורה ודבוק בה - נוטל חייו מכל עסקי העולם ואינו נותן ליבו כלל עליהם, אלא כולו שקוע רק בה, ובאהבתה ישגה תמיד - - -

כיוצא בדבר, היה ה'שפת אמת' שונה עם נכדיו במסכת אבות. שאלוהו: הא כיצד נאמר "ועל הארץ תישן"? הלא במקום אחר (ברכות ס"ב:) כתוב "על כל משכב - שכב, חוץ מן הקרקע"?

השיב ה'שפת אמת': אכן מן הגמרא למדנו, כי הקרקע הוא מקום המשכב הגרוע ביותר, ויש להעדיף כל משכב על פניה. אולם היא הנתנת. התנא בא להנחות את לומדי התורה, עד כמה מוטל עליהם להקריב למען לימוד התורה: אפילו אם אין לכם משכב ראוי ועליכם לשכב על הארץ, אל תתבטלו משום כך מלימוד התורה!

...

הסיפור המופלא הבא, אירע שעה שביקר מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל בשנת תשנ"ח בעיירת ליקוואד שבניו ג'רזי, בה שוכנת "ישיבת ליקווד", הגדולה שבישיבות, מיסודו של הגה"צ רבי אהרן קוטלר זצ"ל.

באותה הזדמנות ביקר אף במעונו של ראש הישיבה הג"ר מלכיאל קוטלר שליט"א, נכדו

כתרגומו

מילים ומקראות
לאורם של אונקלוס ורש"י

מהם החרצנים והזגים?

מחרצנים ועד זג. (במדבר ו' ג')

ותרגומו: מפרצנין ועד עצורין

במשנה בניזיר (ל"ד ב') יש מחלוקת תנאים איזה חלק בענבים זה החרצנים, ואיזה חלק זה הזג. לדעת ר' יהודה חרצנים זה קליפות הענבים, וזג זה הגרעינים. ולדעת ר' יוסי הפוך, חרצנים זה הגרעינים, וזג זה הקליפה. ואומרת הגמ' שם (ל"ט א') שאונקלוס שתרגם מפרצנין ועד עצורין סובר כר' יוסי.

והסבירו בתוס' ובמפרש שם, שמאונקלוס מוכח כר' יוסי משום שהלשון פרצנין משמעותה דבר פנימי, וא"כ אלו הגרעינים

ותרגומו: כְּדִין תִּבְרְכוּן יְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּד תִּימְרוּן לְהוֹן.

הגמ' במנחות (מ"ד א') אומרת שכהן שאינו נושא כפיו מבטל מצות עשה של ברכת כהנים. וכתבו התוס' שם (ובחזקוני כאן) שיש דין שיאמרו לכהן לשאת כפיו, שהרי כתוב בפסוק "אמור להם" שפרושו שצריך לומר לכהנים לברך כמו שתרגם אונקלוס "כד תימרון להון", ואם לא קראו לכהן לשאת כפיו אינו נחשב מבטל מצות נשיאת כפיים. (וכשאינו נכנס לביהכ"נ כשקוראים לכהנים כתב בעמק שאלה שאלתא קכ"ה שהוא כמי שאינו לובש בגד של ד' כנפות).

שהם בתוך הענבים, ועצורין הוא מלשון סחיטה (עיין בראשית מ' י"א), וא"כ זה הקליפה שסוחטים אותה כשעושים יין, מפני שיש בה מעט מיץ.

וכתב המאירי (בניזיר ל"ב ב') שלדעת ר' יוסי ואונקלוס מובן מדוע כתבה התורה חרצנים בלשון רבים זג בלשון יחיד, מפני שהזג זה הקליפה ולכל ענב יש רק קליפה אחת, ואילו החרצנים אלו הגרעינים ובכל ענב יש כמה גרעינים.

לומר לכהנים לברך

כֹּה תִבְרְכוּן אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמֹר לְהֵם. (ו' כ"ג)

מהו השם

ראון
השם
בעומק
הפרשה

כי אפילו מצוה
אחת עשויה
נהלכתה תספיק
שיקנה האדם בה
חיי העולם הבא

להחזיק במצווה שתקיף יצרו עליו לְבַטְלָהּ

והנני מוסר לך דבר אשר תרדוף אחריו, ויהיה חיים לנפשך וענקים לגרורתך: לעולם יהיה עיקר לימודך בדבר של תורה שליבך חפץ יותר... וכמו שכתב האר"י זלה"ה, בספר "דרושי הנשמות והגלגולים" (פרק שלישי), וזה לשונו: "יש בני אדם שכל חפצם ועסקם בפשטי התורה, ויש שעסקם בדרוש, ויש ברמז, ויש גם כן בגמטריאות, ויש בדרך האמת, הכל כפי מה שעליו נתגלגל בפעם ההוא. כיון שהשלים פעם אחרת בשאר העניינים, אין צורך לו שבכל גלגול יעסוק בכלם" עכ"ל.

...וכדי שיבין, יראה באיזה מצווה תקיף יצרו יותר לבטלה - יתחזק בה לקיימה, כי בוודאי על מצווה זו נתגלגל, וכדי שלא ישלים חוקו מנגדו יצרו לבטלה, להוציא מן העולם בידיים ריקניות. וזהו שתמצא בחכמי התלמוד השלימים, שברוב חכמתם היו משיגים על קיום איזה מצווה נתגלגלו, והיו מחזיקים בה יותר משאר המצוות...

(שבט מסר, פרק א)

אפילו בפעולה אחת לש"ש קונה חלק לעוה"ב

ונתבאר לפי זה מה שאמרנו כי מצוה אחת בלבד תספיק לתת השלמות האנושי, ואולם מה שנמצאו בתורה מצות רבות לא היה זה על צד ההכרח, ואבל על צד היותר טוב, כדי שלא ימלט אדם מישראל שלא יזכה לעולם הבא על ידי אחת מהן אי זו מהן שתהיה.

ותא חזי מאן גברא רבה מסהיד עלה הרמב"ם ז"ל, שאמר כי דעת רבותינו ז"ל הוא כי רבוי המצוות לא היה להעמיס עלינו משא כבד אשר לא נוכל שאתו, אבל היה חסד מהשם יתברך לזכות את ישראל ולהצדיקם, כי הגדיל את התורה והרבה מצותיה כדי שיהיו להם דרכים מתחלפים כדי שיקנו על ידם השלמות האנושי, ואף על פי שהם לא ישערו בזה, כי להיותם עם בזוז ושסוי יחשבו שיהיה רבוי המצוות להעמיס על העם משא כבד, וזהו שסמך אל פסוק ה' חפץ למען צדקו וגו' והוא עם בזוז ושסוי וגו', רוצה לומר כי יחשבו כי לפי

שאינו מצוה אחת בלבד מספקת אל שתדבק בהם השגחה האלקית בכל פרטי מעשיהם להצילם מצרתם, יאמרו כי בעבור זה לא תספיק להקנות שום שלמות לנפש, ואין הדבר כן, כי אפילו מצוה אחת עשויה כהלכתה כמו שבארנו תספיק שיקנה האדם בה חיי העולם הבא, ובעבור זה אמרו רבותינו ז"ל כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, כי אי אפשר שלא יעשה כל אחד מהם מצוה ממצות התורה שעל ידי יזכה למדרגה מה ממדרגות העולם הבא.

...ונמצא לרבותינו ז"ל במקומות הרבה, שאפילו בעשית פעל אחד שאינו מצוה ואינו אזהרה, אם יכון העושה בעשיתו לשם שמים ולכבוד השם יתברך או כבוד תורתו יזכה בה לחיי העולם הבא, כלומר למדרגה-מה ממדרגות העולם הבא.

ואמרו בכתובות (קג.) על ההוא כובס דהוה בשבבותיה דרבי וסליק לאגרא ונפל ומית, שיצאת בת קול ואמרה אף ההוא

כובס מזומן לחיי העולם הבא, שיראה מזה שאפילו מי שנצטער על שלא כבד החכם במוותו ומת מתוך הצער ההוא, בכוונה היא זוכה לחיי העולם הבא, אחר שצער ומיתתו היתה לשם שמים.

(ספר העקרין, מאמר שלישי, פני"ט)

לעסוק בתורה בכל מצב

והנה שמעתי בילדותי מת"ח חסידי עליון מתלמידי זקני הגה"ק מדינוב ז"ע בעל "בני יששכר", שאמר שמקובל אצלו, כי רבותינו הקדושים בעלי התוספות ז"ע, אשר רבים מגדוליהם נהרגו על קידוש השם, הי"ד, כנודע, ובהיותם במאסר וידעו כי למחר יקראו אותם לפני יום הדין האחרון לפני שוביהם הרשעים, ואם לא יודו לעבודתם - אז יהרגו מיד, ואעפ"כ בלילה שלפניו עסקו וכתבו חידושי תוספות הארוכים בפרק מרובה במסכת בבא קמא, עד כאן שמעתי בקבלה.

(דברי תודה (ח"ח סי' נ"א) לאב"ד מונקאטש הגר"א שפירא זצ"ל)

הוראה גם לחכם בתורה שלא לפרוש מן הציבור

במשנה אבות (ב, ה): "הלל אומר אל תפרוש מן הציבור ואל תאמן בעצמך עד יום מותך". וכתב ה"תוספות יו"ט" שהלל המוזכר כאן אין זה הלל בן בנו של רבי הקדוש כפי שסובר הרמ"ע מפאנו ז"ל, אלא זה הוא הלל הזקן המובא בפרק א' באבות וכן פירש רש"י.

ולפי עניות דעתי באמת שזה הלל הזקן. ואמר הלל אימרה זאת על מנחם חבירו, דהנה אמרו במשנה (חגיגה טז, ע"א) הלל ומנחם לא נחלקו יצא מנחם ופירש מלהיות חבירו של הלל ונכנס שמאי להיות אב בית דין תחתיו. שאלה הגמרא להיכן יצא מנחם, ואמר אביי: יצא לתרבות רעה. ורבי אמר: יצא לעבודת המלך. וכפי הנראה דברי שניהם אמת, שמתוך שיצא לעבודת המלך ופירש מן הציבור וסמך על חוכמתו כי רבה שלא ישחת ויתקלקל, ובאמת לא היה כן ויצא לתרבות רעה. וזה שאמר הלל: "אל תפרוש מן הציבור ואל תאמן בעצמך עד יום מותך" כן נראה לפענ"ד ואם שגיתי ה' יכפר בעדי.

(דברי שאול לבעל השואל ומשיב)

אל יתגאה האדם, לא בעושר ולא בבנים

אבצן מבית לחם - אמרו רז"ל אבצן זה בועז. והנראה בעיני כי אמרו זה בעבור סיפור הכתוב נשואי בניו ובנותיו וסמך לו דבר מנוח ללמדך שלא יתגאה אדם לא בעושר ולא בבנים, כי אבצן עשה שישים סעודות בין בניו ובנותיו ובכלן לא זימן מנוח, לפי שהיה עקר, והיה אומר 'כודנתא עקרתא במאי פרע לי'. ואירע לו מפני זה שכולן מתו בחייו והיה לו למנוח בו קיים והיה שופט ישראל כי ראה השם בעלבוננו וטוב הוא אם קבלה היתה אצלו זה.

ולפי דרך הפשט ספר הכתוב נשואי בניו ובנותיו לספר ההצלחה הגדולה שהיתה לו בבנים ובבנות כי כולם השיאם בחייו ובאמת היו בו דברים טובים אשר בשכרם הגיע לזאת ההצלחה ולמעלה גדולה להיותו שופט ישראל.

(רד"ק, שופטים י"ב, ח')

חיוך מניו ג'רזי ושופר בשעלבים

נועם הנשמות

שביבים וגווניס מחייהם של מ"ה קדושי מירון תשפ"א
הבחור דניאל מוריס ז"ל

מידות. כשנחזור הביתה בסוף השנה, אנחנו לא נדבר עם ההורים שלנו על אביי ורבא. אז איך הם ידעו שהשתנינו, אם לא נשתפר בדרך ארץ? כולם הצביעו בעד היעד הזה בזכותו."

אך לא רק במידות היה נעלה. במהלך השנה שבה למד בשיבת שעלבים, עלה ונתעלה הן מבחינת מספר שעות הלימוד שבהן עסק והן מבחינת הישגיו האישיים. בליווי ספר אחד מידידיו כי בחודש אלול ביקש המנוח מחברו להעירו בבוקר בצורה לא שגרתית. "תעיר אותי בתקיעת שופר", ביקש דוני. "למה דווקא עם שופר?" תהה החבר. "כי אני רוצה להתעורר עם אוירה של אלול."

דרכו האחרונה יצאה מהישיבה בה למד בשעלבים, עם הגעתם של הוריו, אחיו ואחותו, מארה"ב, בדרכה להר הזיתים בירושלים, שם נטמן.

"היה לו עמל התורה, שאיפות ללמוד ולדעת, היה לו עמל התפילה וגם מידות וטובות", ספד לו ראש הישיבה. "אף פעם לא היית כועס, תמיד עם חיוך על הפנים. סיפרתי להורים שלך בפעם הראשונה שפגשתי אותם שיש לך חן מיוחד, יופי שהוא גם פנימי וגם חיצוני."

האלפים ששרו שירי כיסופין וערגה מרטיטים בעת שליוו למנוחות יומיים לאחר ל"ג בעומר תשפ"א, את הבחור דניאל (דוני) מוריס ז"ל, בן ה-19 תושב ניו ג'רזי, לא יכלו לשכוח את החיוך המאיר שהיה לו.

חמש שנים לפני כן, עזב דניאל את 'שיבת רזנבאום' בצפון ניו ג'רזי, בה למד בשנות בית הספר היסודי. ביום שישי, ל"ג בעומר תשפ"א, כשנפוצה הידיעה על פטירתו, הראה אחד המורים את תמונתו לעובד הניקיון הגוי של בית הספר, והאיש פלט זעקה חנוקה.

המורה שהיה מופתע מתגובתו הנסערת, שאל את המנקה: "אתה זוכר אותו"? והוא השיב: איך לא! הוא היה ילד כל כך מתוק". וללא ספק היו אלה החיוך והארת הפנים הקבועה שלו בעת שהקדים שלום לכל אדם, שליוו את זכרו - גם ביומו האחרון.

בישיבת שעלבים בה למד, היה מקרב כל אחד. בחורים שהיו להם רגעי קושי, ידעו שאצלו ימצאו נוחם ומרפא לנפשם. מתחת החיוך המאיר הסתתר בחור צעיר ורגיש, מלא במידות טובות. אחד הר"מים שלו סיפר כי "בתחילת השנה, התדיינו הבחורים ביניהם מהם ארבעת היעדים שבהם כדאי שהתמקד בשיעור. דוני קם ואמר: 'חכו רגע, החמצתם את הדבר הכי חשוב:

וכמה אוכלסים וצבאות ומרכבות חילות ומחנות אתה

פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים יט) **הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֱלֹהֵינוּ**. פסוק זה הרי העמדה. אבל בזמן זה שהפלה מתעוררת להפנס לחפה, למחרת מתתקנת ומאירה בקשוטיות יחד עם החברים ששמוחו עמה כל אותו הלילה, והיא שמחה איתם. ולמחרת כמה אוכלסים, צבאות ומרכבות חילות ומחנות אתה, והיא וכלם מחכים לכל אחד ואחד שתקנו אותה בלילה הזה. כיון שמתחברים כאחד והיא רואה את בעלה, מה כתוב השמים מספרים כבוד א-ל. השמים - זה החתן שנכנס לחפה. **מספרים** - מאירים כזהר הספיר שמאיר וזוהר מסוף העולם ועד סוף העולם.

זה כבוד פלה

כבוד א-ל - זה כבוד פלה שנקרא א-ל, שכתוב (תהלים ז) **וְאֵל זִוְעָם בְּכָל יוֹם**. בכל ימי השנה נקרא א-ל, וכעת כשהרי נכנסת לחפה, נקרא כבוד ונקרא א-ל. כבוד על כבוד. אור על אור. שלטון על שלטון. ואז באותה שעה שהשמים נכנס לחפה ובא ומאיר לה, כל אותם החברים שהתקינו אותה, כלם מתפרשים בשמותם שם, וזהו שכתוב ומעשה ידיו מגיד ה'קויע. מעשה ידיו - אלה אותם בעלי קיים הברית יחד עם הפלה. ואתם בעלי קיים הברית נקראים מעשה ידיו, כמו שנאמר ומעשה ידיו כוננה, זו ברית הקיימת שחתומה בבשר בן האדם.

כיון ששורה באותם רקיעים ומתעטר בהם, אזי - והוא **כחתו יצא מחפתו**. שמוח ורץ באותם רקיעים. יוצא מהם ורץ לתוך מגדל אחד אחר במקום אחר. מקצה השמים מוצאו - ודאי מעולם עליון יוצא ובא, שהוא קצה השמים

מזוהר אגיל

פנינים מספר הזוהר הקדוש

מתוך 'אגן הסהר' בעריכת הג"ד מיכאל פנג שלי"ם א"

למעלה. ותקופתו - מי זה תקופתו זה קצה השמים למטה, שהיא תקופת השנה שסובבת את כל האיברים, ומתקשרת מן השמים עד רקיע זה. ואין נסתר מחמתו - שאותה תקופה זו ותקופת השמש שסובבת בכל צד.

ואין נסתר - אין מי שמתכסה ממנו מכל הדרגות העליונות שהיו כלם מקיפות ובאות אליו, וכל אחד ואחד אין מי שמתכסה ממנו. מחמתו - בשעה שמתחמם ושב (ומשתוקק) לגביהם בתשובה (בתשובה) שלמה, כל השבח הזה וכל העלי הזה בגלל התורה הוא, שכתוב **תורת ה' תמימה**. שש פעמים כתוב כאן ה', וששה פסוקים מן "השמים מספרים" עד "תורת ה' תמימה". ועל סוד זה כתוב בראשית - הרי שש אותיות. ברא אלהים את השמים ואת הארץ - הרי שש תבות. פסוקים אחרים כנגד שש פעמים ה', וששה פסוקים בגלל שש אותיות של כאן. ששה שמות בגלל שש תבות של כאן.

(זוה"ק הקדמה יד.)

בעין הפרשה

מבט והגות לפרשת שבוע

מדוע רק רבי יוחנן זכה לשמוע את דברי המלאכים ואילפא לא?

הגמרא במסכת תענית (כא.) מספרת כי אילפא ורבי יוחנן היו עניים מרודים והחליטו לצאת לעסוק במסחר לפרנסתם. כאשר הגיעו ללון בדרך ליד גדר, שמע רבי יוחנן שני מלאכי השרת שמשוחחים ביניהם, והאחד אומר לחברו "הבה נפיל את הגדר על שניהם, שעוזבים חיים עולם ועוסקים בחיי שעה", נענה השני: "לא נעשה זאת, כי יש אחד משניהם שעתיד להתפרסם בעולם ועדיין לא הגיע זמנו למות". היחיד מבין השניים ששמע את השיחה היה רבי יוחנן, ולכן הוא הבין שהכוונה היא אליו. הוא עזב את אילפא בנימוק "בואו ונקיים את הפסוק "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ" והלך ללמוד, בעוד

אילפא עובד לפרנסתו.

לאחר תקופה קצרה, הוכתר רבי יוחנן כראש ישיבת טבריה. כאשר הגיע אילפא לטבריה ושמע את הבשורה על תפקידו של רבי יוחנן הוא הצטער על כך שלא נותר בעולמה של תורה, עד שחבריו אמרו לו כי אילו היה גם הוא יושב ולומד כמו רבי יוחנן - היה הוא מוכתר לראשות הישיבה.

כאשר שמע זאת אילפא הלך ונתלה בתורן הספינה. ואמר: גם עתה, בקי אני בכל התורה. אם יבוא אדם וישאל אותי אפילו בתוספתא שנשנית בבית מדרשם של רבי חייא ורבי אושעיא, ולא אדע לענות, אפיל את עצמי מן התורן. זקן אחד ששמע את דבריו, בא ושאל אותו שאלה מסובכת אודות ברייתא מסוימת שלא ידוע איזה תנא שנה אותה, ואילפא הסביר לו את הברייתא במקום. עד כאן דברי המעשה המובא בגמרא.

וקשה, מדוע זכה רבי יוחנן לכך? מדוע רק הוא שמע את דברי המלאכים ואילפא לא?

ביאר זאת מרן הגרא"ל שטיינמן זי"ע (ימלא פי תהלתך עמי נד, ח"ב), על פי המובא במדרש רבה (ויק"ר, אמור, פר' ל): רבי יוחנן היה הולך מטבריא לציפורי, והיה רבי חייא בר אבא הולך עמו. הגיעו לשדה אחת, אמר רבי יוחנן לרבי אבא: שדה זו שלי הייתה, ומכרתי אותה כדי לעסוק בתורה.

הגיעו לכרם אחד, אמר לו רבי יוחנן: כרם זה שלי היה, ומכרתי אותו כדי לעסוק בתורה.

הגיעו למטע זיתים אמר רבי יוחנן: מטע זה שלי היה ומכרתיו כדי לעסוק בתורה.

התחיל רבי חייא לבכות. אמר לו רבי יוחנן: מדוע הנך בוכה? אמר לו: שלא הנחתך לעת זקנתך מאומה! אמר לו רבי יוחנן: וכי קלה היא בעיניך מה שעשיתי? מכרתי דבר שנברא לשישה ימים, וקניתי דבר שניתן לארבעים יום! כשנפטר רבי יוחנן היה דורו קורא עליו: "אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה" שאהב רבי יוחנן את התורה "בוז יבוזו לו".

הרי עולה מדברי המדרש הללו, שרבי יוחנן מסר את נפשו לתלמוד תורה. מסיק מרן הגרא"ל, כי בשל כך זכה הוא לשמוע את דברי המלאכים ולשוב ולהיות ראש ישיבה, ושהיו שמעותיו מפוזרות בכל הש"ס. זאת לעומת אילפא, שממנו יש אמרות בודדות בש"ס, הגם שהיה תלמיד חכם עצום, כמובח מכך שתלה עצמו על התורן וענה בכל מקום שבו נשאל! וגם בוודאי לא הלך לשנים ארוכות למסחר, ובכל זאת הפסיד לדורות...

משמע, שכדי ללמוד ולהותיר את חותם התורה לדורות, יש להקריב - הרבה לפני ששומעים את מלאכי השרת המבטיחים הצלחה ופרסום.

רק בכל פעם היו אהרן ובניו מייחדים מי ישא ומה ישא ואחר שנשא חלקו נפסק זכותו, אבל בני גרשון היה להם חזקה שאחר שקבע אהרן לכל אחד משאו ועבודתו היה זוכה בו לעולם".

דָּבָר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֵינִי אֱלֹהִים כִּי יִפְלֵא לְנֶדֶד נֶדֶד נֶדֶד לְהִיזֵר לָהּ (ו, 1)

מה ביאור המילה 'יפלא'?

רש"י: יפריש. נזירות בכל מקום הוא לשון פרישה, וכאן מובנו שפרש מהיין.

אבן עזרא: יפריש או יעשה דבר פלא, משום שרוב העולם לא נוהגים כך, אלא הולכים אחר תאוותם.

חזקוני: "מתיבות שיש להם שני פנים בפירושם, לשון סתירה ולשון בנין, שהרי מצינו 'כי יפלא ממך דבר למשפט'".

אלשיך: שיפריש עצמו מענייני העולם הזה, וירצה להתבודד ולהתקדש. התעוררות זה מביאה אותו לנדור נדר נזיר, ולא מתוך כעס או מחמת בחינה אחרת.

כלי יקר: היין מזיק לנשים יותר מאשר לגברים, ועל כן אין זה פלא אם אשה היה נזירה, אולם גבר שיזיר עצמו מהיין זה פלא, ועל כן כתבה התורה לשון 'יפליא'.

הכתב והקבלה: "דאיתפרש משאר בני עלמא לאתקדשא ולאשתכחא שלום".

הנצי"ב מוולוז'ין: "שעושה דבר למצוה, ואינו לרצון לה", אם לא בדרך פלא שהשעה או הענין נחוץ לכך".

(מתוך הספר 'תורתך שאנתי' מאת הרב חגי ולסקי)

תורהתך שאלתי

לימוד פרשיות התורה בדרך שאלות ותשובות

עַל פִּי אַהֲרֹן וּבְנָיו תִּהְיֶה כָּל עֲבֹדַת בְּנֵי הַגֹּדְשֵׁי... עַל פִּי אַהֲרֹן וּבְנָיו (ד, טז-טז)

בפסוק זה כתוב שהיה זה 'על פי אהרן ובניו', ואילו בפסוק הבא כתוב 'ביד איתמר בן אהרן הפכה', שאיתמר היה מופקד על כך. מה ביאור הסתירה?

רש"י: בפסוק י"ח מבואר מי מהבנים היה ממונה עליהם, 'ביד איתמר בן אהרן הכהן'. שפתי חכמים מבאר שאמנם כתוב 'על פי אהרן ובניו', בלשון רבים, אך זו דרכה של התורה לכתוב לשון רבים גם על בן אחד, כדוגמת 'ובני דן חושים', וכן 'ובני פלוא אליאב'.

רמב"ן: עבודת בני לוי תהיה על פי אהרן ושני בניו, הם ימנו את בני הגרשוני כאחראים על עבודתם, ויקבעו מי מבני גרשון יהיה גזבר ומי יהיה משורר או שוער וכן בשאר התפקידים. וגם כשייצאו למסע או יחנו, בני לוי לא יפרקו ולא יטענו עד שיצוו אותם אהרן ובניו. התורה ציינה שאלעזר היה אמרכל על כל שלשת הנשיאים, ואיתמר היה גזבר על גרשון ומרי.

מלבי"ם: "גם בני גרשון היה משאם עפ"י אהרן ובניו, והיה ההבדל ביניהם ובין בני קהת שלבני קהת לא היה לשום אחד חזקה במשאם

מה גרה ליהודים שאמרו באזני הסולטן: "דוד מלך ישראל חי וקיים"?

המכתב עם חתימות הרבנים, וספר על התשובה שנתנה מן השמים לרבה של ירושלים עיה"ק כי ישועתם תבוא מהעיר לז.

הרב הקשיב לדבריו, והשיב: הנני מקוה שהיהודים יושעו, אשלח אתך שליח אל דוד המלך עליו השלום, כאשר תגיע אליו בשלום, תבקש ממנו שישלח עבורי משהו שיעזור אותי, כבר זמן רב שלא שלח לי דבר שפנה.

אמר לו המשלח: "אמר נא לי רבי קדוש מה שמכמ, שאוכל לומר לו מי שלחני". השיב לו הרב: "אני עירא האירי שהגמרא בעירובין אומרת שהיה רבו של דוד המלך". ונתן לו הרב שליח שלקח אותו למערת דוד המלך.

בעמדו בפתח המערה, התפלל כי תפתח לפניו הדלת ויכל להכנס לתוכה בשלום. תפלתו נתקבלה ושלמה המלך פתח את הדלת וקרא לו להכנס פנימה. בפתח ואימה נכנס המשלח הוא ראה את דוד המלך שוכב על מטתו וישן. לפני המטה עמד שליח זקב ועליו כתר. ליד השליח עמדה מנורה בעלת שבעה קנים, השליח השתחוה לפני המלך ובבכי גדולה גולל את הצרה שנגזרה על יהודי תורכיה בגלל אמירת דוד מלך ישראל חי וקיים.

"דוד המלך פתח את עיניו והבטיח לו כי גזרת הסולטן לא תתקום. הוא הושיט לו תפוח באמרו שהתפוח הזה הוא מגן עדן, וחלקהו לארבעה חלקים באמרו: חלק אחד קח לך. את החלק השני תן לעירא האירי. את החלק השלישי תן למשלח המכתבין לך מחוץ לעיר. ואת החלק הרביעי תן לסולטן התורכי.

המשלח הודה לדוד המלך מקרב הלב ויצא בשלום מן המערה. בחוץ המתין לו השליח של רב העיר לז ושניהם חזרו לשיבה. שם נתן רבע תפוח לתלמידים שימסרהו לרבה ויצא בשלום מן העיר.

השליח השני שהמתין כל אותה העת מחוץ לעיר שמח מאוד לראותו ויצא בשלום ולשמע ממנו את כל אשר עבר עליו, בחזרתם לאיסטנבול פנו מיד לארמון הסולטן, ואמרו לשומר הפתח, כי דבר חשוב להם לסולטן. באותה רגע שדרכה רגלם על מפתח הארמון, חש הסולטן ברע ונפל מתעלף. רופא החצר מהר להקיצו בסמי מרפא, וכשפקח את עיניו בקש לראות מיד את השליחים היהודים.

כשנכנסו, פנה אליהם ואמר: היכן הוא רבע התפוח שדוד מלכם שלח לי? וברגע שהריח את ריחו צוה להודיע לחכם העיר כי הגזרה בטלה, ומעתה ואילך יקפידו תמיד לומר "דוד מלך ישראל חי וקיים", כי הוא חי באמת. השליחים יצאו ובפיהם הבשורה הטובה שכל כך צפו לה, והבשורה המשמחת התפשטה במהירות ורבתה השמחה מאוד.

(הספור מובא בספר "ח"ב שער הספורים אות קצו) ושם נכתב כי אחר עריכת קדוש לבנה שבו אומרים "דוד מלך ישראל חי וקיים" היה נכנס רה"ק רבי פנחס מקראץ ז"ע עם תלמידיו לבית המדרש ומספר להם אותו)

שנתנה זכות מיחדת מן השמים, נפתח לו פתח מיחד בתוך אילן גדול העומד בכניסה לעיר ושומר מיחד מכניסו פנימה. זאת ועוד, לפני הכניסה לעיר יש לטבל במקוה מיחד השוכן מתחת לאותו אילן.

לבקשתם, מסר להם הרב שליח שהראה להם את האילן העומד בפתח העיר, וכשהציצו השליחים לתוך המקוה חשכו עיניהם: נחשים ותינים ארסיים שרצו בה לרב והושיטו את פיותיהם מחוץ למים.

אחד השליחים החליט למסר את נפשו, פשט את בגדיו, טבל במהירות ויצא בשלום, אבל השליח השני הסס בדבר והחליט שלא לטבל. השנים החלו לומר פרקי תהלים בתחנונים למען יפתח השער בפניהם. לפתע הגיע שליח ופתח את השער ואמר שמי שטבל יכנס עמו ואילו זה שלא טבל, שלא יעז להכנס לעיר. לקח השליח שטבל את המכתב עמו ומיד כשנכנס נעלם הפתח, ויברו הצטער מאוד על כך שלא נכנסו ומ"מ החל להתפלל להצלחת חברו.

את השליח שנכנס לזה אותו אדם שפתח לו את השער אל בית רב העיר, בדבר ראו אדם זקן מהלך ובוכה שאל השומר את הזקן לפשר בכיתו, והשיב לו כי אביו הכה אותו על אשר מאן לשמע בקולו. שאלו השומר: "בן כמה שנים אתה?" "בן ארבע מאות שנה", השיב הלה "ואבי בן חמש מאות וסבי בן שבע מאות". השליח התפלא מאוד על חלופי הדברים וכך הגיע אל הרב.

בבואו ראה שליח מקר באנשים זקנים וצעירים העוסקים בתורה וחד, האנשים הקדמו לו שלום ושאלוהו לשם מה הגיע אליהם. ספר להם השליח על גזרת הסולטן, הראה להם את המכתב וכמו"כ ספר להם על כל הקורות אותו אצל רבה של ירושלים. לשאלתו היכן יוכל לפגש את רב העיר השיבו לו, שידע כי תי רבם אינם כדרך הטבע, אלא הינם חיים רחניים לחלוטין. הוא ישן בחדר סגור כל השנה ורק יום אחד בשנה הוא מתעורר. בהקיצו הינו מזכיר שם ה' בקול גדול ונורא, והמשמש רץ להביא לו מים לנטילת ידים. הוא נוטל את ידיו ויורד מן המטה ואז באים כל בני הישיבה, והוא משיב לכל אחד על שאלתו הן בתורה והן במלי דעלמא, ובערב היום הוא חוזר למטתו וישן עוד שנה תמימה.

כעת כבר עברה רבע שנה מעת ששכב לישן, ולפי החשבון עליכם להמתין אפוא שלשת רבעי שנה עד שיתעורר שוב. לנו אין רשות להקיצו כלל, אך אתם שבאתם בשליחות ובזכות הרבים תוכלו להכנס אליו ולדבר אליו בדרך ארץ רבה, אולי יקיצ עבורכם.

המשלח התחיל לומר פרקי תהלים בהתלהבות רבה, ובקש מהקב"ה שיקרב יתעורר למענו, ונכנס בפתח גדול לחדר הרב. באותו רגע הקיץ הרב והזכיר שם שמים בקול יראה לוהטת. המשמש הגיע מיד עם המים והרב נטל ידיו. בבכיה רבה גולל המשלח בפני הרב את הצרה בה נתונים יהודי תורכיה. הוא הראה לו את

סיפור של שבת

רבע תפוח מידוד המלך:

פעם ישב הסולטן התורכי במרפסת ארמונו בשעת ערב מקדמת, באותה שעה יצאו יהודי המקום מבית הכנסת וקדשו את הלבנה, כשבסאימה קראו בקול: "דוד מלך ישראל חי וקיים". שמע את זה הסולטן ונבהל, וכי היהודי מאמינים שדוד המלך שלהם חי?! הרי זו מרידה במלכות!

למחרת קרא הסולטן לחכם העיר ולנכבדיה, וספר להם בכעס את אשר ראה אמש במו עיניו, ולכן אחת דינם שיגרשו מארצו וישאירו מאחורי גמם את כל רכושם.

כששמעו זאת הנכבדים פרוצו בכבי תמרורים והתחננו על לב הסולטן לבל יתאכזר עמם, ואז אמר להם הסולטן שהוא מענייה להם ברוב חסדו שנה תמימה להוכיח לו כי דוד מלכם חי, ואם לא, גרש יגרש אותם מארצו. חכם העיר נגש אל הסולטן וניסה להסביר לו שהספח "דוד מלך ישראל חי וקיים" הוא נסח עתיק יומין ואין בזה כל פגנה לפגע בכבוד הסולטן, אך דבריו נפלו על אזנים ערלות.

מיד בבוא הרב לביתו, פנס את כל נכבדי העיר לאיספיה דחופה לטכס עצה כיצד לקדם את פני הרעה, הם גזרו תעניות ואף שלחו שליחים עם מכתבים חתומים לכל קהלות ישראל, שמא מאחת הקהלות תצמח להם הושעה. השליחים עשו את מלאכתם נאמנה, ובכל מקום ומקום אשר דבר הסולטן מגיע, צרפו רבני המקום את חתימותיהם ואף הפליגו בגלל השקר והזכות לכל מי שיהא בעזרתם.

שנים מן השליחים הגיעו לירושלים עיה"ק. הם נכנסו לרב העיר, שאמר להם להמתין מספר ימים אצלו. הרב התענה תעניות ועשה שאלת חלום והשיבו לו כי על השליחים לנסע אל העיר לזו ושם יושעו. השליחים יצאו מיד לדרך והגיעו לעיר לזו, שם נגשו הישר לבית הרב וספרו לו אודות הגזרה ועל התשובה שקבל רבה של ירושלים.

אמר להם הרב: ודאי לא התכננו בשמים לעיר לזו שבה אני מכהו כרב, אלא לעיר לזו הקדומה השוכנת לא הרחק מכאן, דא עקא, שהכניסה לעיר לזו אינה אפשרית. היא מקפת מכל צדדיה בסלעים ענקיים בלתי טבעיים, ורק לאדם

פסוק לי פסוק

ני רק ע"י "שאלות ותשובות" - יתחקו הדברים בלב השומע (תפארת ישראל אבות, ו, ז)

0795-100-200

התקשרו לנו
מה 'אהבת'הגרלות יוקרתיות
מחנות לכם מדי שבוע

עונים חזקים

מקרא

1. מי הקריב ביום השני (ז, יח) א יששכר
ב ראובן
ג יהודה
2. מי היה ממונה על עבודת בני גרשון (ד, כח) א אהרן הכהן
ב אלעזר
ג איתמר
3. האם אשה יכולה להיות נזירה? (ו, ב) א כן
ב לא
ג אין גילוי בכתוב

תרגום אונקלוס

1. ויחַנֵּךְ (ו, כה) א ויחון אותך
ב ויתן לך חן
ג וירחם עליך
2. 'עשתי עֶשֶׂר', מהו התרגום? (ז, עב) א תְּרֵי עֶשֶׂר
ב חֲדָ עֶשֶׂר
ג תְּרֵתָא עֶשְׂרִי
3. וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי (ו, ג) א את ברכתי
ב את ברכת שמי
ג את שמי

רש"י

1. מה לומדים מ"אמור להם" (ו, כג) א שיהיו כולם שומעים
ב שלא יברכו בחיפזון ובהלה, אלא בכונה
ג שתי התשובות נכונות
2. מי אוכל את פירות הביכורים? (ה, ט) א הכהן
ב הבעלים אוכלים בירושלים, כמו מעשר שני
ג הלוי
3. 'קדמה' פירושו? (ב, ג) א רוח צפונית
ב רוח מזרחית
ג רוח מערבית

רמב"ן

1. מדוע כרך ברכת כהנים עם הקמת המשכן? (ו, כג) א כי שם ציוה ה' את הברכה חיים עד העולם
ב כי שם הברכה מיוחדת בשם המיוחד
ג שתי התשובות נכונות
2. שבעים שקל (ז, ב) א כנגד שבעים פנים לתורה
ב שהם ימשלו על שבעים אומות
ג כנגד ימי חייו של דוד המלך
3. אשה שגזלה מה דינה (ה, ו) א פטורה מחומש כי אין דרך אשה לגזול
ב חייבת בחומש, הגם שאין דרכה לגזול
ג חייבת בחומש, כי דרכה לגזול כמו איש

אור החיים

1. "וישמרך" (ו, כד) א ישמור שלא יסובב רעה מהברכה
ב יעיד הדבר על ערך הברכה וגדולתה
ג שתי התשובות נכונות
2. מה רומז שמו 'אחירע בן עינן'? (ז, עח) א שהיה חלק אֶחָיו רע בעיניו, והיה שמח בגורלו
ב שהיה עניו ושפל בעיני עצמו
ג שהיה רודף טוב ושונא את הרע
3. מה פירוש יאר ה' (ו, כה) א שיאיר להם באור התורה ויפתח ליבם בלימודה
ב שלא יהיה מסך מבדיל בין ישראל לאביהם שבשמים
ג שיעמיד להם חכמים ונביאים שיאירו להם הדרך

תורתך שעשעתי חידודים ושאלות

- שישים אותיות של ברכה נאמרות, שלשה פסוקים, וחמש עשרה תיבות. וכולם במילה 'באהבה' רמוזות.
- האחד נסמך ונתמך בחברו, ולפיכך יש בו שינוי בניקוד תוארו.
- מבין שני הכרובים דיבר אליו ה', ובתוכו רמז וטמון השם.
- המעכב מעשרותיו ולא נתן צדקות, לו עצמו הם יהיו לסימן ואות. ואם תפתח בדברים שאמר אברם ללוט, תמצא רמז נאה לענין המעשרות.
- חסרון אות - אינו חסרון במעלה ובמשרה, אלא אדרבא סימן ו'אות' כי נצטווה מפי הגבורה
- נסמכו הדינים ללמד מוסר, ושניהם צריכים לפרוע שְׁעַר
- אם תבקש לידע מספר הקרבנות שהקריבו יחד כולם, בפסוק: "בְּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בְקָר" (איוב לה, ז) - תמצא מניינם.
- בשנים הנבחרים הזכיר 'קרבן' שלש פעמים, כי היו מיוחדים הם בעבודת האלוקים.
- לומדים תרגום - מהו הפסוק שזהו תרגומו: וישוון ית ברכת שמי על בני ישראל ואנא אברכנא

